

Kerkdienst Janskerk 21 mei 2017

Thema: cyclus Pionieren, over: Ondernemen

Lezing: Handeling 17 : 16-34

Voorganger: Harry Pals

Inleiding

Paulus reist rond, hij trekt weg uit Jeruzalem de wijde wereld, en zal eindigen in Rome, in het centrum van de macht. Paulus is ondernemend, hij weet van aanpakken. Nu is hij op een van zijn reizen aangekomen in Athene. Daar wordt hij geconfronteerd met een andere manier van geloven, van in het leven staan. hoe kijken we naar een nieuwe omgeving, vol met andere gebruiken, woorden, beelden? Wat te doen als je eigen idealen botsen met de wereld om je heen? Hoe integreer je dat in je eigen denkbeelden? Paulus waagt het erop om op de Areopagus een toespraak te houden, waarin hij aansluit bij het religieuze besef van zijn toehoorders en op creatieve en innovatieve wijze zijn eigen visie daarmee verbindt.

Overweging

Het is hier wel niet de Areopagus, maar ook wij zijn kritisch...

Dit is de beweging die we vanmorgen maken.

Door het lied vooraf aan de lezing werden we langzaam toegevoerd naar waar het in de lezing over gaat. 'Woon hier onder mijn woord', legden we de Eeuwige zingend in de mond, vooraf aan de lezing, 'Ik spreek recht, trouw, waarheid, woorden die werken'. De woorden werken doordat deze sprekende scheppende God verlangen wekt, de dorst naar het levende water, godsdienstig, religieus verlangen... Daarvan hoorden we Paulus spreken.

Maar wat is dat in *onze* tijd: religie...?

'Het is haast een religie', zei Dirk Kuyt, die als Katwijkse jongen wel weet waarover hij spreekt. Hij doelde niet op de kerken in zijn geboorteplaats, maar op het voetbal, speciaal de wanhoop *en* de euforie rond zijn club Feyenoord, de lijdensweg van de echte supporter door 18 lange jaren heen – ik heb het van dichtbij meegemaakt -, en dan nu de vervulling van de overwinning. Je kunt dit ten diepste alleen in religieuze termen vatten – tot onbegrip en irritatie van voetbalhaters... - die zitten ook hier in de kerk wel, denk ik...

Met die irritatie lijkt het bijbelverhaal ook te beginnen. Paulus raakt letterlijk geprikkeld door al het godsdienstige gedoe om hem heen. Het schuurt scherp bij hem.

Wat doet hij ermee? Hij kijkt goed om zich heen, hij kijkt goed en dan nog eens beter. Hij ziet / voelt de scherpe kanten van al die godsdienstigheid. Wat ziet hij? Ik vul in: religie betekent binding, religie *verbindt* mensen met verlangens, met meer dan voorhanden lijkt; maar het *bindt* mensen ook aan afhankelijkheden, aan misbruik door mensen met macht. Er zitten 2 kanten aan, het is dubbel-zinnig. Net als met voetbal: het smeedt aaneen ('Hand in hand, kameraden!'), maar het haalt ook het slechtste, de grootste rottigheid naar boven.

Wat doet Paulus/ Hij overlegt met zijn religieuze achterban, zijn herkomst, de Joodse synagoge ter plekke – en daarna meteen ook met de mensen op de markt; wordt hij door de synagoge de markt op gestuurd, was die het gesprek gewend? Hij zoekt de dialoog, staat er letterlijk. Die beweging, dat heen en weer is kenmerkend voor Paulus – misschien, hopelijk voor alle gelovigen altijd... Geloven in de tijd, contextueel, concreet ingaan op waar je leeft, wat je ziet en aanvoelt... Zo doet Paulus dat steeds ook in zijn brieven.

En dan vertelt Lucas dat Paulus er gaat staan, op de grens van 2 werelden – een indrukwekkend beeld, vind ik. We gaan even naast hem staan, we laten de cultuurbotsing tot ons doordringen.

Bij 'klassieke oudheid' denken wij meestal alleen aan Athene en Rome – maar het is ook Jeruzalem. Paulus brengt die beide met elkaar in aanraking, in botsing; hij laat het schuren. Hij

gebruikt elementen uit beide werelden: het gevoelen: wij zijn mensen met een goddelijke vonk; en: profetische kritiek op afgodsbeelden die niets voorstellen, niets kunnen.

Wat hij zegt klinkt vleidend en vilein – tegelijk horen we toch ook afstemming, aansluiting bij wat hij aantreft, dat wat hij dynamiseert door in te zetten op de verbinding God - mensen. Die horen bij elkaar, maar hoe?

God is groter dan onze maaksels, verzorgt *ons* en niet andersom. God begrenst ons, en wij God niet.

En dan de intuïtie: wij komen uit God voort, dus: wij zijn van Gods soort.

Dan lijkt er opeens een sprong te zijn, een knal, de confrontatie, stevig: deze God is anders, vraagt wat van mensen, een meedoen met God, dus: omkeer, maak een nieuw begin. Zo beginnen de evangeliën, er is een parallel met de eerste woorden van Johannes de Doper en Jezus. Harde woorden als 'oordeel' klinken, 'crisis' in bijbeltaal, die wordt blootgelegd. De God die we zoeken vraagt een keuze van ons, zegt Paulus, een keuze voor een manier van leven als dat van Jezus. Maar Paulus lijkt niet de kans te krijgen uit te leggen wat hij bedoelt...

Moet dit nu zo?, vroegen wij ons af. Is daarmee de dialoog afgebroken? In kleine kring ging het door – maar is het alleen voor de kleine kring?

We zeiden ook tegen elkaar: zouden wij dit zo doen? Het woord 'opstanding' erin gooien, als wij in onze niet-gelovige vriendenkring in gesprek raken over wat we geloven...

We hoeven het niet zo te doen als Paulus, we hoeven hem niet te imiteren. Misschien moeten wij in onze tijd juist niet van oordeel spreken, maar van *aanvaarding* – misschien moeten we dat genadewoord gebruiken tegenover mensen die zo ongenadig veel moeten kunnen en bewijzen en ondernemen. Maar misschien is dat meteen ook wel een oordeel over onze wereld: dat die mensen zo genadeloos afrekenen op wat ze presteren, op alles moeten kunnen, op buitenkant en flexibiliteit – *de religie van onze tijd*.

In alle grote geloofswaarden zit een kleine godmenselijke kern, als een geheimenis. Hoe zeg je de kwetsbare, tere dingen van het geloof tegen sceptische mensen? We kunnen het beter zingen, zoals we deden na de bijbellezing: 'In het woord is zwijgen, tasten, waken... In het woord ontstaan wij... In het woord is zon en aarde voor allen...', 'Die ons hult in taal opdat wij *leven*', 'spreek ons voort...': Niet voor de dood geschapen! Niet voor de dood in het leven geschapen!! Opstanding! – dat is: Jezus de Opgestane achterna leven, dan leeft God in bij ons. Zo moge het zijn.